

Kirjanpito-opas joukkueurheiluseuralle

Sakari Halttunen

Tekijä(t) Sakari Halttunen	
Koulutusohjelma Liiketalouden koulutusohjelma, Tradenomi (AMK).	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Kirjanpito-opas joukkueurheiluseuralle	Sivu- ja liitesivumäärä 18 + 3
<p>Opinnäytetyön tarkoituksena on luoda toimeksiantajalle Rantalainen Oy Helsingille urheiluseurojen kirjanpitoon liittyvä opas. Opas on erityisesti suunnattu seuroille, joissa harrastetaan joukkueurheilua. Opas on tarkoitettu seuran taloudesta vastaaville henkilöille ja sitä voidaan osin käyttää uuden toimihenkilön perehdyttämiseen urheiluseurojen kirjanpidossa esiintyviin tilanteisiin.</p> <p>Teoriaosuus koostuu seurojen ja yhdistysten keskeisistä käsitteistä. Yhdistysten kirjanpito on keskeisessä osassa opinnäytetyön teoriaa ja sitä käsitellään laajasti. Siihen on koottu yhdistysten velvoitteet kirjanpidossa ja käsitelty tarkasti eri kirjanpidon osa-alueita.</p>	
Asiasanat Kirjanpito, sähköinen taloushallinto, urheiluseura, yhdistys	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Urheiluseurat ja yhdistykset.....	2
2.1	Yhdistykset	2
2.2	Urheiluseurat	3
3	Yhdistysten kirjanpito ja talous	5
3.1	Yhdistyksen taloushallinto.....	5
3.2	Yleistä yhdistysten kirjanpidosta	6
3.3	Tuloslaskelma	6
3.4	Varsinainen toiminta	7
3.5	Varainhankinta	8
3.6	Osto- ja myyntireskontra	9
3.7	Yhden tilin malli.....	10
3.8	Tilinpäätös	11
3.9	Tilintarkastus.....	11
4	Opinnäytetyön toteutus	13
4.1	Konstrukttiivinen tutkimus	13
4.2	Produktin laatiminen	14
5	Urheiluseuran kirjanpito-opas.....	15
5.1	Oppaan aihealueet.....	15
5.2	Oppaan toteutus	16
5.3	Opinnäytetyön yhteenveto	17
6	Pohdinta.....	18
	Lähteet	19
	Liitteet.....	21

1 Johdanto

Opinnäytetyössä perehdytään urheiluseurojen kirjanpitoon ja tuodaan esille sen eroavaisuuksia verrattuna niin sanottuihin normaaleihin yrityksiin. Opinnäytetyö tehdään toimeksiantona Rantalainen Oy Helsingille, jonka toimeksiantona oli tuottaa urheiluseurojen kirjanpitoa kuvaava opinnäytetyö. Kirjanpidolliset ongelmat urheiluseuroilla ovat hyvin erilaisia verrattuna muihin yrityksiin, joten toimeksiantaja haluaa opinnäytetyöstä ohjeistuksen siitä, kuinka urheiluseurojen kanssa toimitaan kirjanpidon osalta.

Taloushallinto urheiluseuroissa on välttämätöntä seuran toiminnan pyörittämiseksi, mutta tulonlähteet ovat hyvin vaihtelevia, eivätkä urheiluseurat yleensä harjoita säännöllistä liiketoimintaa. Seurat koostuvat yleensä joukkueista ja joukkueiden taustalla toimivat henkilöt useimmiten ovat vapaaehtoisia, mikä tarkoittaa sitä, ettei heidän osaamisensa ja motivaationsa ole välttämättä samalla tasolla, kuin esimerkiksi osakeyhtiöissä. Tämän takia konsultointi tilitoimiston puolesta on hyvin tärkeässä roolissa.

Suomessa urheiluseuroja on noin 10 000, mutta täysin tarkkaa tietoa tästä ei ole. Kunnat ilmoittavat seurojen määrän olevan 9 000 – 11 000 välillä, kun taas yhdistysrekisterissä seuroja on 14 000. Yli kaksi kolmesta seurasta (70%) on erikoistunut vain yhteen lajiin. Seurojen määrässä mitattuna suosituimmat lajit ovat jalkapallo, salibandy ja yleisurheilu. Hyvin moni on jossain vaiheessa harrastanut jotain lajia, jossa kuulutaan seuraan sillä, jopa yhdeksän kymmenestä lapsesta edes kokeilee seaurheilua. (Koski & Mäenpää 2018.)

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda Rantalainen Oy Helsingille opas heidän seurapakettiinsa, siitä miten yleisissä seurakirjanpitoon liittyvissä tilanteissa toimitaan ja mitkä toimintatavat helpottavat kirjanpitäjien ja seuran toimihenkilöiden työtä. Rantalaisen seurapaketti on nimensä mukaisesti suunnattu urheiluseurojen kirjanpitoa varten ja sen tarkoituksena on helpottaa seurojen kirjanpitoa, sekä auttaa seuroja säästämään kuluissa. Tämän avulla seurojen oman talouden seuraaminen helpottuu, sillä taloushallinnon ohjelmat, joissa kirjanpitoa tehdään ovat selainpohjaisia ja täten seuran työntekijät pääsevät käsiksi oman seuransa taloustietoihin yhä helpommin. Tuote on räätälöitävissä seuran tarpeiden mukaan ja Rantalaisella on kokemusta jo satojen seurojen, sekä yhdistysten kirjanpidosta.

2 Urheiluseurat ja yhdistykset

2.1 Yhdistykset

Yhdistyksellä on jokin yhteinen tehtävä, jota toteutetaan ja yhdistys koostuu vähintään kolmen perustajan järjestäytyneestä yhteenliittymästä. Urheiluseura on yhdistys ja yhdistyksen perustaminen tapahtuu jäsenten sopimuksesta. Yhdistykselle luodaan säännöt ja se rekisteröidään Patentti- ja rekisterihallitukselle. (Valo ry 2014, 6.)

Aatteellisen yhdistyksen tavoitteena ei ole tuottaa tuottoa perustajilleen ja jäsenilleen, vaan sen tavoitteena on yhdistyksen säännöissä kerrotun aatteellisen tehtävän tai toiminnan toteuttaminen. Rekisteröityjen ja rekisteröimättömien yhdistysten toimintaa ohjaa yhdistyslaista löytyvät säännökset. Perustamiskirja tehdään yhdistyksen luomisen ohessa ja siinä tulee olla liitettynä yhdistykselle luodut säännöt. Yhdistyslaki määrää osan sääntöjen sisällöstä, kuten yhdistyksen hallituksen toiminnan ja päätäntäoikeuden käytön kokouksissa. (Tomperi 2015, 134.)

Aiemmin mainittu rekisteröityminen Patentti- ja rekisterihallitukselle ei ole pakollista, mutta se oikeuttaa yhdistystä saamaan nimiinsä oikeuksia ja tekemään sitoumuksia. Sitoumukset yhdistyksessä tarkoittavat, sitä että yhdistyksen velvoitteet eivät ole sen jäsenien vastuulla. (Tomperi 2015, 134.)

Verotuksen kannalta aatteellisuus ei niinkään ole yhdistysten kohdalla tärkeää, vaan tätä merkityksellisempi käsite on yleishyödyllisyys. Tuloverolain nojalla verovelvollisuus yleishyödylliselle yhdistykselle koostuu pelkästään elinkeinotulostaan.

Tuloverolain (TVL) 22 §:ssa yleishyödyllisyys määritellään seuraavasti:

Yhteisö on yleishyödyllinen, jos

1. se toimii yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi aineellisessa, henkisessä, siveellisessä tai yhteiskunnallisessa mielessä;
2. sen toiminta ei kohdistu vain rajoitettuihin henkilöpiireihin;
3. se ei tuota toiminnallaan siihen osalliselle taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena taikka kohtuullista suurempana palkkana tai muuna hyvityksenä.

(KHT-yhdistys 2010, 15.)

Aatteellisen yhteisön taloudelliset toiminnot ovat hyvin erilaisia verrattuna liikeyritykseen. Yritys tavoittelee voittoa uhraamalla menoja ja yhdistyksen tavoitteena on sen säännöissä

olevan aatteellisen tavoitteen toteuttaminen. Tämä tavoite voi esimerkiksi olla järjestää vammautuneille kuntoutuspalveluita, tuottaa kulttuuripalveluja tai edistää liikuntaa. Tilikauden tulos ei toimi aatteellisen yhdistyksen mittarina, vaan se kuinka tehokkaasti ja taloudellisesti yhdistyksen tehtävää noudatetaan. Useimmissa tapauksissa toiminnan menot ovat suuremmat kuin tuotot, jolloin toiminta on tappiollista. Näin ollen yhdistys tarvitsee tuloja muusta kuin sen varsinaisesta toiminnasta. Varsinaisen toiminnan kulut ja tuotot tulee kuitenkin talouden seurannassa pitää erillään muun toiminnan tuotoista ja kuluista. (Tomperi 2015, 135.)

2.2 Urheiluseurat

Urheiluseura on siis aatteellinen yhdistys, jonka tehtävänä on toteuttaa perustajiensa asettamaa yleishyödyllistä toimintaa. Esimerkiksi jalkapalloseuran tehtävä on mahdollistaa lajin harrastaminen ja sen edistäminen. (Suomen Palloliitto ry 2019, 4.) Perinteet Suomen urheiluseuratoiminnassa ovat hyvin pitkät ja ensimmäinen urheiluseura perustettiin kauan ennen Suomen itsenäistymistä jo 1860-luvulla. Seurojen määrien kasvu lähti kuitenkin nousuun vasta 1900-luvun alkupuolella, jolloin urheiluseuratoiminta alkoi olla enenevässä määrin suurempi osa suomalaisten elämää. (Hossain, Suortti & Kallio 2013.)

Suomalaisten yhteistyö ja oma-aloitteisuus on ollut ja tulee olemaan merkittävässä asemassa tulevaisuudessakin. Liikunta- ja urheiluseurat ovat hyvä esimerkki tästä ja ne ovat iso osa meidän yhteiskuntaamme. Noin joka neljäs Suomessa perustettu yhdistys vuoden 1990 jälkeen, on toiminut liikunnan alalla. Seurat ovat keskeisessä roolissa meidän liikuntakulttuurissamme ja vaikka liikuntamuodot ja suositut tavat liikkua ovat muuttuneet vuosien saatossa, ovat seurat silti kaiken liikunnan keskipisteessä. (Koski & Mäenpää 2018.)

Aiemmin urheiluseurat olivat niin kutsuttuja yleisseuroja, joissa oli mahdollista harrastaa useita lajeja. Usealla paikkakunnalla urheiluseuraan kuulumisen oli ennemminkin sääntö kuin poikkeus ja parhaimmillaan joissain seuroissa jäsenmäärä oli lähellä kunnan asukaslukua. Sittemmin seuraurheilu on muuttunut ja lajien määrä on kasvanut, heikentäen perinteisten lajien, kuten yleisurheilun ja hiihtolajien suosioita. Monet seurat ovat nykyään yhteen lajiin erikoistuneita, varsinkin suosittujen palloilulajien jalkapallon, koripallon, jääkiekon ja salibandy keskuudessa. (Hossain ym. 2013.)

Vapaaehtoisuus on iso osa seurojen toimintaa, ja se on viime vuosina hieman muuttunut. Uusia vapaaehtoisia on vaikeampi löytää ja heidän vaihtuvuutensa seuroissa on kasvanut. Seurojen toiminta on kehittynyt ja vaatimukset ovat samalla nousseet. Viimeisen kym-

menen vuoden aikana seuroissa päätoimisten palkattujen henkilöiden määrä on noin kaksinkertaistunut. Urheiluseurojen toiminnan kasvaessa ja kehittyessä oletettavasti kulut ovat kasvaneet myös samassa suhteessa. (Koski & Mäenpää 2018.)

3 Yhdistysten kirjanpito ja talous

3.1 Yhdistyksen taloushallinto

Yhdistyksen säännöissä, sekä yhdistyslaissa on edellytykset taloushallinnon toteuttamiseen. Pienet yhdistykset eivät omaa talousohjesääntöä välttämättä tarvitse, mutta suuremmissa yhdistyksissä yleensä täytyy olla tarkemmat ohjeet. Tässä tapauksessa on mahdollista laatia talousohjesääntö, mistä selviää yhdistyksen eri toimijoiden vastuut ja tehtävät liittyen taloushallintoon. Hyvä talousohjesääntö helpottaa uusien toimihenkilöiden työtä ja auttaa päivittäisten tehtävien osalta. (Yhdistystoimijat, 2019)

Talouden suunnittelu on yhdistyksessä tärkeää varojen riittävyyden kannalta. Tätä tulee myös seurata tilikauden aikana ja talouden tulee olla sidoksissa päätöksentekoon ja suunnitteluun. Hallituksella on suurin rooli yhdistyksen taloushallinnon toteuttamisesta. Hallituksen tehtävänä on valita toimihenkilöt, jotka vastaavat taloushallinnosta ja täten hallituksen kokouksissa on erityisen tärkeää käsitellä talousasioita. (KSL-Opintokeskus, 2019) Hallinnon talouteen liittyviin tehtäviin kuuluu seurannan ja valvonnan, sekä kirjanpidon järjestämisen lisäksi tilinkäyttöoikeuksien myöntäminen ja tilinpäätöksen hyväksyminen (Bäckström, 2019).

Hallitus voi päättää seuralleen toiminnanjohtajan, jonka tehtävänä on hoitaa ja johtaa päivittäistä toimintaa. Toiminnanjohtaja ei kuitenkaan ole suoraan verrattavissa osakeyhtiön toimitusjohtajaan, sillä yhdistyslaissa ei ole mainintaa toiminnanjohtajan vastuista tai työtehtävistä. Toiminnanjohtajalle voidaan yhdistyksen sääntöjen nojalla antaa päätösvaltaa, mutta hallituksen vastuu ei siirry toiminnanjohtajalle. Toiminnanjohtajan tehtävä on tarkemmin toimeenpanoon ja valmisteluun liittyvä ja hän voi toteuttaa toimintaan liittyen merkittäviä toimia vain hallituksen luvasta tai käskystä. (Suomen Palloliitto ry 2019, 10.)

Taloushallinto yhdistyksessä on mahdollista myös ulkoistaa. Yhdistykset, jotka käyttävät ulkopuolista kirjanpitäjää, ovat yleensä suuria tai keskikokoisia. Ulkoistetussa taloushallinnossa työt jakautuvat yleisesti, niin että talousvastaava tekee tiliöinnit ja maksaa laskut, jolloin kirjanpitäjän tehtäväksi jää tositteiden arkistointi, asioiden vienti kirjanpitoon, sekä tilinpäätöksen laatiminen. (KSL-Opintokeskus, 2019)

3.2 Yleistä yhdistysten kirjanpidosta

Jokainen yhdistys on kirjanpitovelvollinen, eikä sillä ole merkitystä onko yhdistys rekisteröimätön tai rekisteröity. Yhdistykseen kuuluvat rekisteröimättömät osastot tai kerhot kuuluvat myös tämän kirjanpitovelvollisuuden alaisuuteen. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 277-278.)

Yhdistysmuotoon perustuvaksi verovapautta tai verovelvollisuutta ei ole säädetty. Ne, jotka verottaja katsoo olevan yleishyödyllisiä oikeushenkilöitä, koskee heitä verovapaus. Näin ollen yleishyödyllisen toimintansa osalta yhdistykset ovat verovapaita. Edellytys tälle on, että yhdistys vastaa TVL 22 §:n edellytyksiä tosiasiallisen toimintansa ja sääntöjensä osalta. Jos näin ei ole, on kyseinen oikeushenkilö verovelvollinen kaikista tuloistaan. Verovapautta yleishyödylliselle toimijalle ovat esimerkiksi saadut lahjoitukset, osingot, vuokratulot ja jäsenmaksut. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 277-278.)

Yhdistys voi kuitenkin yleishyödyllisyydestään riippumatta olla arvonlisäveron alainen, jos verottaja katsoo tämän tulojen olevan EVL-lähteeseen kuuluvia. Liiketoiminnan muodossa harjoitettu toiminta voi johtaa yhdistyksen arvonlisäverovelvollisuuteen. Tämä ei kuitenkaan vaikuta yhdistyksen yleishyödylliseen asemaan tuloverotuksessa. Jos yhdistys järjestää normaalia suuremmat arpajaiset, on mahdollista, että tästä peritään arpajaisvero. (Kaisanlahti & Leppiniemi 2017, 277-278.)

3.3 Tuloslaskelma

Aatteellisia yhdistyksiä varten on kirjanpitoasetuksessa oma tuloslaskelmakaava. Laskelmakaava on kuitenkin vain suuntaa antava pohja, sillä yhdistykset ja niiden toiminta on hyvin erilaista. Verrattaessa urheiluseuraa, vaikka opiskelijayhdistyksiin, työmarkkinajärjestöihin tai poliittisiin puolueisiin ovat kunkin yhdistyksen kulut ja tuotot toisistaan eroavia. Jokaiseen ryhmään kuuluvat tuotot ja kulut tulee esittää eriteltyinä tuloslaskelmassa. Näiden kulujen ja tuottojen on tultava selville hyvän kirjanpitotavan mukaisesti tuloslaskelmassa. (Tomperi 2015, 135.)

Määritelty tuloslaskelmakaava on vastaavanlainen:

Varsinainen toiminta

1. Tuotot
2. Kulut
 - a) Henkilöstökulut
 - b) Poistot
 - c) Muut kulut
3. Tuotto-/Kulujäämä

Varainhankinta

4. Tuotot
5. Kulut
6. Tuotto-/Kulujäämä

Sijoitus- ja rahoitustoiminta

7. Tuotot
8. Kulut
9. Tuotto-/Kulujäämä

Satunnaiset erät

10. Yleisavustukset
 11. Tilikauden tulos
 12. Tilinpäätössiirrot
 - a) Poistoeron muutos
 - b) Vapaaehtoisten varausten muutos
 - c) Konserniavustus
 13. Tilikauden ylijäämä (alijäämä)
- (Kallio, Kangasniemi, Pöyhönen & Vierros 2016.)

3.4 Varsinainen toiminta

Yhdistyksen varsinainen toiminta on tuloslaskelman ensimmäinen kohta, joka koostuu säännöissä määritellyn yleishyödyllisen toiminnan tuotoista ja kuluista. Yhdistys ei tavoittele voittoa, joten usein varsinaisen toiminnan kulut ylittävät tuotot, joka aiheuttaa kulujäämän. Tuotot koostuvat jäsenmaksuista ja muista jäseniltä kerätyistä maksuista, jotta toimintaa voidaan harjoittaa. Kaikkia kuluja ei kuitenkaan kateta jäseniltä kerätyistä varoista, vaan varainhankinta, sekä avustukset ovat tärkeä osa yhdistyksen taloutta. (Kallio ym. 2016.)

Yhdistys voi saada avustuksia liittyen johonkin tiettyyn toiminnan hankkeeseen, jolloin avustus menee varsinaisen toiminnan alaisiin tuottoihin. Varsinaiseen toimintaan liittyvistä kuluista vähintään poistot ja henkilöstökulut tulee olla eriteltyinä. Oikean ja selkeän kuvan saamiseksi yhdistyksen varsinaisen toiminnan kuluista ja tuotoista, tulee muutkin kulut esittää tuloslaskelmassa olennaisessa järjestyksessä eriteltyinä. Varsinainen toiminta voi

koostua hyvinkin eriävistä aloista, joten nämä tulee esittää tuloslaskelmassa eriteltyinä. (Tomperi 2015, 137.) Urheiluseuroissa eri toiminnanalat voivat esimerkiksi olla hallinto, kilpailu-, koulutus-, valmennus-, julkaisu- ja nuorisotoiminta (Rantalainen Oy Helsinki, 2019). Urheiluseurassa saatetaan harrastaa eri lajeja, joten kulut ja tuotot tulee joko eritellä omille tileilleen tai kustannuspaikkojen avulla (Tomperi 2015,137-138.).

Kirjanpito-ohjelma Netvisorissa kustannuspaikkalaskenta on moniulotteinen, joka mahdollistaa kulujen tai tuottojen kirjaamisen monelle rinnakkaiselle päätasolle, joille luodaan seuraamista varten alatasot. Kustannuspaikkoja voidaan käyttää kaikissa kulu- ja tulolajeissa, jonka ansiosta tiettyyn toimintaan liittyviä kuluja ja tuloja on mahdollista eritellä ja seurata selkeästi. (Visma, 2019)

3.5 Varainhankinta

Varainhankinnan tarkoituksena on kerätä yhdistykselle rahoitusta kattamaan varsinaista toimintaa. Tulojen lisäksi varainhankinta voi aiheuttaa yhdistykselle kuluja esimerkiksi, kun ostetaan tuotteita eteenpäin myytäväksi tai arpajaisten voitoiksi. Tila, jota käytetään varainhankinnassa voi maksaa yhdistykselle ja jos varainhankinnassa olevat henkilöt ovat yhdistyksen palkkalistalla, maksetaan heille tästä palkkaa. On tärkeää selvittää kulut, jotka kohdistuvat varainhankintaan ja eriteltävä ne, jotta voidaan selvittää varainhankinnasta saatu nettotuotto. (Kallio ym. 2016)

Urheiluseurojen varainhankinnan tuotot koostuvat jäsenmaksuista, keräyksistä, lisenssisopimuksista, yhteistyösopimuksista, talkootöistä, arpajaisista, mainostuotoista, tavaroiden myynnistä, sekä lahjoituksista ja avustuksista. Pääsääntöisesti yhdistyksen tuotot ovat verottomia. Yhdistys voi varojensa hankkimiseksi harjoittaa liiketoimintaa, josta tämä on verovelvollinen. Se on selkeästi erotettava muista verottomista tuotoista kirjanpidossa. Veroilmoituksella on erityisen tärkeää erottaa liiketoiminta verottomasta varainhankinnasta, sillä jos se on huonosti eroteltu, voi yhdistys joutua maksamaan veroa myös verottomista tuotoistaan. (Rantalainen Oy Helsinki, 2019)

Tavanomaista suuremmat lahjoitukset on mahdollista myös merkitä satunnaisesti tuotoksi yhdistykselle. Jotta lahjoitukset eivät vaikuta tilikauden ylijäämään, ne voidaan siirtää rahastoon. Lahjoituksen ollessa osakkeita, maa-alue tai rakennus, kirjataan ne käyvän arvon mukaisesti satunnaisesti tuotoksi tai varainhankinnan tuotoksi. Talkootyötä ei kuitenkaan kirjanpitoon kirjata, jota jäsenet ovat esimerkiksi rakennustyössä tehneet. (Tomperi 2015, 139.)

3.6 Osto- ja myyntireskontra

Kaikkien on tärkeää seurata saataviaan reskontrien avulla, oli kyse yhdistyksestä tai suu- resta osakeyhtiöstä. Myyntireskontrasta saadaan selville ne asiakkaat, jotka ovat maksa- neet laskunsa ja ne kenellä on avoimia laskuja. Ostoreskontra nähdään yhdistyksen mak- setut ja maksamattomat laskut. Saatavia seurataan usein ja nykytekniikan ansiosta res- kontrien ylläpitäminen, sekä saatavien periminen on helpottunut huomattavasti. (Talous- hallintoliitto, 2019)

Myyntireskontra on erittäin tärkeä yhdistykselle, sillä se vaikuttaa suoraan maksuvalmiu- teen ja sen ansiosta koko yhdistyksen toimintaan. Eri vaiheet myyntireskontran pitämi- sessä kannattaa luoda niin, että manuaalista työtä on mahdollisimman vähän. Tämä pie- nentää virheiden mahdollisuutta, mutta vaatii valvontaa. Mitä enemmän automaatiota käy- tetään, sitä taloudellisempaa reskontran pitäminen on, kun se työllistää ajallisesti vähem- män. (Isolta, 2019)

Yhdistyksille paras tapa vastaanottaa laskuja on verkkolaskun muodossa, sillä monilla seuroilla on sähköiset reskontrat, joihin laskut kirjautuvat automaattisesti. Tällä vältetään laskujen katoamiselta ja unohtamiselta, kun reskontra ilmoittaa jokaisen laskun ja erä- päivä on erittäin selkeästi esillä. Sähköisiin reskontriin voidaan myös syöttää paperisia laskuja manuaalisesti, jos toimittajalla ei ole mahdollisuutta lähettää verkkolaskua. Viittei- den ansiosta tulot ja menot kohdistuvat automaattisesti oikeille laskuille. Yleensä seu- roissa joukkueet ja osastot ovat erillisiä kustannuspaikkojaan ja sähköisen reskontran avulla kulut ja tulot saadaan kohdistettua oikeaan paikkaan. (Meritaktiva, 2019)

Työkokemukseni perusteella kannattavin tapa toteuttaa reskontrien hoito tilitoimiston kanssa tehden yhteistyötä. Seura hoitaa myyntireskontraa kokonaan itse, kirjanpitäjän ol- lessa neuvonantajan roolissa. Ostoreskontrassakin seuran puolelta tehdään suurin työ ja kirjanpitäjä vastaa vain laskujen tiliöinneistä, mutta kustannuspaikat tulee seuran toimijoi- den merkitä laskuille. Ideaalissa tilanteessa laskuille on ostajan viitteeseen merkitty, mille joukkueelle lasku kuuluu, jolloin tilitoimisto voi toimia ostolaskujen kierrätyksen ensimmäi- sessä vaiheessa. Jokaiselle joukkueelle luodaan oma kierrätyslista, jossa toinen joukku- een toimihenkilö tarkastaa laskun ja toinen toimii hyväksyjänä. Tilitoimisto lisää kusan- nuspaikat ja tiliöinnit laskuille, jonka jälkeen ne lähetetään kustannuspaikan mukaan jouk- kueelle kiertoan.

3.7 Yhden tilin malli

Yhden tilin malli perustuu kustannuspaikkalaskentaan. Seurojen taloushallinto on ollut aiemmin hyvin vanhanaikaista, mutta toiminta on menossa jatkuvasti reaaliaikaisempaan suuntaan. Vanhanaikainen mappikirjanpito seuroissa, joissa suurin osa työntekijöistä on vapaaehtoisia, on erittäin vaikeaa seurojen kulujen jatkuvasti kasvaessa. Edes kuukausittainen taloustietojen päivittäminen kirjanpito-ohjelmaan tiliotteiden ja tositteiden avulla ei ole vähänkään suuremmissa seuroissa kannattavaa. Jos jokaisella joukkueella on oma pankkitilinsä, tarkoittaa se isossa seurassa kymmeniä pankkitilejä, joka on jopa mahdollistanut rahojen väärinkäytöksiä. (Rantalainen Oy Helsinki, 2019)

Yhden tilin mallissa seuralla on vain yksi pankkitili, jossa on jokaisen joukkueen varat. Varoja seurataan kustannuspaikkojen avulla sähköisessä kirjanpito-ohjelmassa. Rahastonhoitajat ja joukkueidenjohtajat pystyvät ohjelmasta seuraamaan oman joukkueensa kustannuspaikan tilannetta. Kustannuspaikkaraportti kertoo joukkueen taloudellisen tilanteen, sekä kulujen ja tulojen jakautumisen eri kirjanpitotilien välillä. Tämä luo tilanteen, missä joukkue muistuttaa tavallaan konsernia, joissa joukkueet ovat tytäryhtiöitä hallinnon ollessa emoyhtiö. (Rantalainen Oy Helsinki, 2019)

Mallin ideana on helpottaa yhdistyksen työntekijöiden työtä nykyaikaistamalla seuran taloushallintoa, sekä yhtenäistää seuran toimintatapoja. Joukkueen toimihenkilöille on mahdollista luoda omat pikalinkit joukkueensa raporttiin ja oikeuksia voidaan rajata niin, että he näkevät vain oman joukkueensa tiedot. (Rantalainen Oy Helsinki, 2019)

Seuran sisäinen laskutus toimii siirtämällä varoja kustannuspaikkojen välillä kirjaamalla tulo ja kulu samalle kirjanpidon tilille, jota varten voidaan esimerkiksi luoda sisäistä laskutusta varten oma tili. Tilanteessa raha ei liiku fyysisesti tililtä toiselle ja kirjaus ei koko seuran kirjanpidossa luo kulu- tai tulovaikutusta. Mallin ansiosta raha siis liikkuu heti ja mahdollistaa mahdollisimman oikean kuvan jokaisen joukkueen rahallisesta tilanteesta. Tämä tarkoittaa, että seuran on seurattava tarkasti laskujen maksamista ja tarvittavien tulojen keräämistä. (Rantalainen Oy Helsinki, 2019)

Yhden tilin mallin noudattaminen vaatii seuralta ja sen työntekijöiltä tarkkuutta varsinkin aluksi, jotta taloushallintoon ja kirjanpidon ohjelman käyttöön löytyy tietyt rutiinit. Taloushallinnon toimiessa hyvin helpottuu se huomattavasti ja aluksi aiheutuneesta epäluulosta toimintatavan toimivuudesta päästään eroon. Malli säästää aikaa ja mahdollistaa keskittymisen olennaiseen eli urheilun harrastamisen edistämiseen ja kilpailutoimintaan.

3.8 Tilinpäätös

Tilikaudelta laaditaan tilinpäätös ja tilikausi on yleensä kalenterivuosi, mutta yhdistyksissä etenkin urheiluseuroissa on usein murrettu tilikausi. Tilinpäätöksen taseessa ja tuloslaskelmassa tulee olla aiemman tilikauden vertailutiedot. (Yhdistystoimijat, 2019)

Tilinpäätöksen sisältö on määritelty kirjanpitolain 3:1 §:ssä. Ensimmäinen momentti määrittää tilinpäätöksen sisällön ja se koostuu taseesta, tuloslaskelmasta, liitetiedoista ja rahoituslaskelmasta. Yhdistykset eivät kuitenkaan ole velvoitettuja laatimaan rahoituslaskelmaa. Toimintakertomuksen joutuvat laatimaan yhdistykset, joita ei lasketa niin sanotuiksi pieniksi kirjanpitovelvollisiksi.

Pienen kirjanpitovelvollisen KPL 3:9.2 §:ssä määritellyt rajat ovat seuraavat:

1. liikevaihto tai sitä vastaava tuotto 7 300 000 euroa
 2. taseen loppusumma 3 650 000 euroa
 3. palveluksessa keskimäärin 50 henkilöä
- (KHT-Yhteisö, 2010 s. 47)

Yhdistyksen tilinpäätöksen tulee antaa riittävät ja oikeat tiedot taloudellisesta asemasta ja toiminnan tuloksesta. Liitetiedot ovat tilinpäätöksen tukena antamassa lisätietoa toimintaan ja talouteen liittyen. Tilinpäätöksessä auttaa huomattavasti, jos kirjanpidossa hyödynnetään olettasääntöjä, jolloin olettasääntöjen mukaan käsiteltäviä asioita ei tarvitse avata liitetiedoissa enempää. Tilinpäätös on normaalia suurempi kirjanpidon prosessi, mutta jos kuukausittain pyritään tilinpäätöstasoiseen kirjanpitoon, on tilinpäätöksen laatiminen huomattavasti helpompaa ja nopeampaa. (Rantalainen Oy Helsinki, 2019)

3.9 Tilintarkastus

Tilintarkastuslain mukaan mikroyhteisöjen ei ole pakollista suorittaa tilintarkastusta, jos seuraavista edellytyksistä on täytynyt enintään yksi juuri päättyneellä ja sitä aiemmalla tilikaudella:

1. palveluksessa ollut keskimäärin yli kolme henkilöä
 2. taseen loppusumma yli 100 000 euroa
 3. liikevaihto tai sitä vastaava tuotto yli 200 000 euroa.
- (Kallio ym. 2016)

Yhdistysten, joilla ei ole tilintarkastajaa tulee kuitenkin valita itselleen toiminnantarkastaja. Vaatimukset toiminnantarkastajalle ovat hyvin samantyylliset kuin tilintarkastajaa koskevat vaatimukset. Toiminnantarkastajan tulee olla tarpeellinen käsitys oikeudellisista ja taloudellisista asioista siihen yhdistykseen ja sen toimintaan nähden, jotta voi toimia tehtävässään. Toiminnantarkastajan tulee pystyä antamaan vapaa lausunto, joten hän ei voi olla

henkilö, joka on ollut tiiviisti mukana tarkastuksen kohteena olevien asioiden läpikäyntiin. Yhdistyksen jäsen voi kuitenkin toimia yhdistyksen toiminnantarkastajana. Hänen riippumattomuuttaan arvioidaan ja siinä otetaan huomioon mikä olisi sivullisesta puolueetonta ja objektiivista toimintaa. (Patentti- ja rekisterihallitus, 2019)

Tilintarkastajaksi aiemmat tilintarkastuslain kriteerit täyttäneelle yhdistykselle voidaan vain valita ammattitilintarkastaja eli HTM- tai KHT-tutkinnon suorittanut henkilö. Myös yhdistykset, jotka päättävät vapaaehtoisesti valita tilintarkastajan, tulee tilintarkastajan täyttää nämä samat kriteerit. (Kallio ym. 2016.)

4 Opinnäytetyön toteutus

4.1 Konstruktiivinen tutkimus

Kehittämistehtävässä, jonka tavoitteena on laatia konkreettinen tuotos, mittari, malli tai suunnitelma, on konstruktiivinen tutkimus hyvä lähestymistapa. Tutkimuksessa tutkimustiedon pohjalta luodaan uutta todellisuutta ja ratkaistaan ongelma luomalla uusi rakenne prosessille, jota tutkitaan. Tämän saavuttamiseksi tulee avuksi käyttää käytännöistä saatavaa tietoa eli empiiristä tietoa, sekä hyödyntää jo olemassa olevaa teoreettista tietoa. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 65)

Lähestymistapana konstruktiivinen tutkimus on hyvin samankaltainen verrattuna innovaatioiden tuottamiseen, sekä se muistuttaa hieman palvelumuotoilua. Konstruktiivisessa tutkimuksessa ei kuitenkaan luoda uusia innovaatioita, vaan kehitystyön tuloksena on konkreettinen tuotos esimerkiksi budjetointijärjestelmä, kirja tai henkilökunnan koulutusmateriaali. Tutkimuksessa käytännön ongelmaan haetaan uutta ja teoreettisesti perusteltua ratkaisua, josta liiketoiminta saa uutta tietoa. Ratkaisulle on tärkeää, että se on toimiva muuallakin kuin kohdeorganisaatiossa. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 65)

Konstruktiivinen tutkimuksen lähestymistapa ei rajaa pois menetelmiä, joten sen toteutuksessa voidaan hyödyntää monenlaisia periaatteita. Sillä tutkimuksen tavoitteena on luoda yritykselle tai organisaatiolle uutta, kannattaa aineistoa kerätä mahdollisimman monin tavoin. Erityisen tärkeää on tuntea tuotoksen käyttäjien tarpeet ja luoda ratkaisu ongelmaan siten, että se on selkeä ja hyödyttää käyttäjäkuntaa mahdollisimman monipuolisesti. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2015, 68)

Opinnäytetyössä on käytetty edellä mainittua menetelmää. Toimeksiantajan liiketoimintajohtajan kanssa käydyissä keskusteluissa selvisi puute tietynlaiselle oppaalle liittyen urheiluseurojen kirjanpitoon. Urheiluseuroille oli aiemmin luotu talousopas, joka kuvasi seuran kirjanpitoa yleisellä tasolla, eikä siinä perehdytty syvemmin seurojen kirjanpitoon, vaan käsiteltiin yhdistysten kirjanpidon perusasioita. Täten päätettiin luoda opas, joka hyödyttäisi seuran talousihmisiä ja seurojen kirjanpitoa tekeviä kirjanpitäjiä.

4.2 Produktin laatiminen

Opinnäytetyö toteutettiin produktina, joka on toiminnallisen opinnäytetyön muoto. Ammatillisessa kentässä, sillä tavoitellaan käytännön toiminnan opastamista, ohjeistamista ja toiminnan järjeistämistä ja järjestämistä. Produkti eli toiminnallinen opinnäytetyö voi valmiina kokonaisuutena olla opas, ohjeistus, tilaisuuden tai tapahtuman suunnitelma ja toteutus toimeksiantajalle. (Airaksinen 2009, 6-8.)

Toimeksiannon oppaan tekoon sain keväällä 2019, kun olin toimeksiantajalla työharjoittelussa. Oppaan suunnittelun ja tekemisen aloitin syksyllä 2019, jolloin kävin asiaa läpi toimeksiantajan kanssa palavereissa. Palavereissa kävimme läpi sitä, minkälainen oppaan tulisi olla ja kuinka se tulisi toteuttaa, jotta se hyödyttäisi toimeksiantajan työntekijöitä ja asiakkaita, eli urheiluseuroja. Näiden keskustelujen pohjalta tein luonnoksen oppaasta, jonka esitin toimeksiantajalle ja kävimme tarkemmin läpi mitä oppaan tulisi sisältää. Keskustelin asiasta myös urheiluseurojen kirjanpitoa tekevien työntekijöiden kanssa, jotta oppaasta tulisi mahdollisimman käytännönläheinen.

Itselläni oli oppaasta tietynlainen idea, mitä halusin toteuttaa ja omien työkokemuksieni pohjalta tiesin hyvin mitä oppaalta halutaan. Oppaan tavoitteena oli tuoda urheiluseuroille paremmin esille sähköisen kirjanpidon etuja ja yleisiä tilanteita seurakirjanpidossa. Tämän ohella tavoitteena oli helpottaa urheiluseurojen taloushenkilöiden työtä varsinkin heidän, joille kirjanpito ja sähköiset kirjanpito-ohjelmat olivat uusi asia. Urheiluseuroissa työskentelevät henkilöt harvemmin ovat talouden ammattilaisia, joten oppaan tyylin tuli ottaa tämä huomioon, mutta kuitenkin katsoa asiaa siltä kulmalta, että toimeksiantajan kirjanpitäjät voisivat myös hyötyä siitä. Työskentely toimeksiantajalla antoi minulle tarpeellista tietoa, sillä itse olin myös näitä urheiluseurojen kirjanpitoja kevään ja kesän aikana tehnyt. Keskustelut toimeksiantajan kanssa ohjasivat työtäni hyvin eteenpäin, mutta suurin apu oppaan toteuttamisessa ja kehittämisessä tuli kirjanpitäjiltä, jotka olivat tehneet urheiluseurojen kirjanpitoja pidemmän aikaa. Työskentelen itse päivittäin urheiluseurojen taloushallinnon parissa, joka auttoi minua myös suuresti oppaan toteuttamisessa.

5 Urheiluseuran kirjanpito-opas

Ohjeen tai opas on esimerkiksi opastus tiettyyn toimintatapaan tai käyttöohje/opas jollekin ohjelmalle tai laitteelle. Käyttöohje on olennainen osa palvelua tai tuotetta, joten sen tulisi olla kattava kuvaus tarvittavista tiedoista toimintatapaan tai laitteen käyttöön liittyen. Ohjeessa tulee aluksi kertoa mihin se liittyy ja kenelle ohje on tarkoitettu. Monisivuinen käsikirja saattaa olla liikaa, niin on hyvä idea tehdä siitä lyhennetty perusohje, jossa perustoiminnot ovat kuvattuna. Tämä on tärkeää siksi, koska ihmiset eivät yksinkertaisesti lue laajoja ohjeita, sillä se on liian aikaa vievää. (Korpela, 2002)

Uutta opasta aloitettiin luomaan laajemman urheiluseurojen talousohjeen pohjalta. Tarkoituksena oli luoda kirjanpito-opas, joka on suunnattu enemmän joukkueurheilua harjoittaville seuroille. Laajemmassa ohjeessa ei käyty kirjanpidollisia asioita niin käytännönläheisesti, joten lyhyempään oppaaseen pyrittiin saamaan hyviä esimerkkejä ja tilanteita, joita urheiluseurojen kirjanpidossa yleisesti kohdataan.

5.1 Oppaan aihealueet

Kirjanpito-oppaaseen valittiin aihealueet juuri aiemmin mainitulla tavalla, eli haluttiin tuoda käytännönläheisiä tilanteita seurakirjanpidosta esille. Oppaassa muun muassa käydään läpi sähköisen kirjanpidon hyötyjä seuran kannalta verrattuna vanhanaikaiseen mappikirjanpitoon. Tällä pyritään kannustamaan seuroja siirtymään nykyaikaan kirjanpidon osalta ja sitä kautta helpottamaan seuran jokapäiväistä toimintaa. Tätä aiheetta laajemmassa talousohjeessa ei niin tarkasti ollut käsitelty.

Yhden tilin malli oli yksi olennaisimmista aiheista, jota oppaassa haluttiin käydä läpi, sillä se on toimintatapa, joka oikein toteutettuna on erittäin hyödyllinen seuralle. Tästä mallista esiteltiin sen ominaisuudet ja edut, sekä tuotiin esille muutamia esimerkkejä kirjanpidosta ja tilimallin tuomista muutoksista taloudenhoitoon. Mallin lisäksi reskontrat ja erilaiset toimintatavat tilitoimiston kanssa liittyen reskontriin esiteltiin.

Sisäinen laskutus on yleinen kirjanpidollinen tapahtuma, joka tulee vastaan hyvin pitkälti jokaisen joukkuelajin seurojen kirjanpidossa. Sisäinen laskutus kappaleessa haluttiin tuoda seuran taloushenkilölle selvä kuvaus, miten sisäinen laskutus toimii ja kuinka se tapahtuu käytännössä kirjanpidossa, oli käytössä yhden tilin malli tai monta pankkitiliä.

Oppaan lopussa käsitellään seuran budjetointia, joka ei ole kirjanpitoa, mutta kirjanpitoa voidaan hyödyntää budjetoinnissa paljon enemmän kuin sitä tällä hetkellä seuroissa hyödynnetään. Kappaleessa tuodaan esille mahdolliset apuvälineet hyvän ja tarkan budjetin luomiseen, sekä seurantaan.

5.2 Oppaan toteutus

Oppaan toteuttamisessa käytin apuna konstruktivisen tutkimuksen tapaa, jossa hyödynnetään empiiristä tietoa eli käytännöistä saatavaa tietoa ja jo olemassa olevaa teoreettista tietoa. Olemassa oleva teoreettinen tieto oli esimerkiksi jo aiemmin Rantalaisen laatima urheiluseurojen talousohje. Käytännöistä saatavaa tietoa sain työni kautta, sillä hoidan urheiluseurojen kirjanpitoa ja myös paljon käytännön tietoa sain kollegoilteni.

Näiden tietojen pohjalta kokosin mielestäni tärkeimmät aiheet, jotka koskettavat urheiluseuran kirjanpitoa ja tutkin asiaa myös siltä kantilta, että opas toisi esiin kohtia, joissa on parannettavaa ja antaisi niihin ratkaisuja. Keskustelin myös toimeksiantajan kanssa mitä he halusivat oppaalta, ja sen kautta lähdin sitä kokoamaan. Ensimmäiseksi keräsin oppaaseen otsikot joiden avulla aloitin oppaan tekemisen.

Opinnäytetyön teon aloitin keväällä 2019, kun sain toimeksiannon Rantalainen Oy Helsingiltä. Tämän jälkeen täytin aiheanalyysin, mutta tässä vaiheessa oli hieman auki millainen tarkalleen opas tulisi olla ja mitä toimeksiantaja siltä haluaa. Lähdin aluksi kirjoittamaan opinnäytetyön teoriaosuutta ja sen saatuaani valmiiksi syksyllä 2019 aloitin oppaan teon. Keskustelussa saamani palautteen pohjalta sain kuvan siitä minkälainen oppaan tulisi olla ja kesän 2020 alussa opas oli lopulta valmis ja esittelin sen toimeksiantajalle. Tätä ennen olin lähettänyt ohjaajalleni opinnäytetyöni ensimmäisen version.

Oppaan rakenne oli minulle aika selkeä alusta asti ja tiesin myös omien tietojeni pohjalta mitä siihen tarvitaan. Oppaan valmistuttua tein sille oman pohjan, jossa halusin panostaa visuaalisuuteen ja siihen, että oppaasta tulisi ammattimaisen näköinen. Olin koko ajan tietoinen mitä opinnäytetyöltäni haluan ja minkälainen siitä tulee, mutta olisin silti voinut olla enemmän yhteydessä ohjaajaani. Tapasimme marraskuussa 2019, jolloin keskustelimme miten voin parantaa työtäni ja mitä vaaditaan haluamaani arvosanaan.

Opinnäytetyön oli tarkoitus olla valmis joulukuussa 2019, mutta aikataulu oli minulle kuitenkin liian tiukka ja tein päätöksen valmistua vasta keväällä 2020. Työn valmistuminen joulukuksi 2019 olisi luonut ehkä hieman liikaa painetta saada työ nopeasti valmiiksi ja en halunnut palauttaa hätäisesti tehtyä opasta toimeksiantajalle.

5.3 Opinnäytetyön yhteenveto

Opinnäytetyön tuloksena oli kirjanpito-opas, joka on suunnattu erityisesti urheiluseuroille, joissa harrastetaan joukkuelajeja. Lopputulos on opas, joka auttaa urheiluseuran toimihenkilöitä ymmärtämään paremmin oppaassa käytyjä asioita, jotka koskevat urheiluseuran kirjanpitoa ja talouden hoitoa. Uskon, että oppaasta on hyötyä toimeksiantajan asiakkaille ja etenkin urheiluseuroissa uusille työntekijöille. Kirjanpito kehittyy jatkuvasti, joten on mahdollista, että opasta tullaan jossain vaiheessa päivittämään vastaamaan kirjanpidon teknistä kehitystä.

6 Pohdinta

Opinnäytetyöni tavoitteena oli tehdä toimeksiantajalleni kirjanpitoon liittyvä opas, joka on suunnattu joukkueurheiluseuroille. Pidin aiheesta sillä urheiluseurojen kirjanpito on se, mitä teen päivittäisessä työssäni ja minulle muutenkin joukkueurheilu on lähellä sydäntä. Tiesin heti minkälainen oppaasta suunnilleen tulisi ja se helpotti työtäni, kun mielessä oli jo valmiina tietynlainen lopputulos.

Haasteita opinnäytetyössä minulla oli välillä motivaation kanssa ja ajoittain prosessi eteni hieman hitaasti. Lopulta sain kuitenkin puristettua itsestäni vaadittavan irti ja sain työni viimeistelyä. Haaste oli myös teoriaosuuden tekeminen, sillä sen tulee pohjautua lähteisiin. Itselläni on aiheesta paljon tietoa ja välillä oli vaikeaa etsiä aiheesta lähdettä, kun olisin saman asian osannut omin sanoinkin kirjoittaa. Lähteiden, etenkin kirjojen löytäminen aiheesta oli vaikeaa.

Oman tekemisen osalta aloitin hyvin ahkerasti tekemään työtä eteenpäin ja teoriaosuus valmistuikin aika nopeasti. Oppaan kanssa kuitenkin aikaa meni oletettua pidempään, mutta lopputulos on mielestäni hyvä. Opinnäytetyötä tehdessäni oma osaamiseni liittyen kirjanpitoon ja etenkin urheiluseurojen kirjanpitoon on lisääntynyt huomattavasti. Eli opinnäytetyöstä on kyllä ollut apua kehityksessäni kirjanpitäjänä

Lähteet

- Airaksinen, T. 2009. Toiminnallisen opinnäytetyön kirjoittaminen. Luettavissa: <https://www.slideshare.net/TiinaMarjatta/toiminnallinen-opinnytety-tekstin> Luettu: 2.11.2019
- Bäckström, A. 2019. Yhdistyksen taloushallinnon perusteet. Luettavissa: <https://finfami.fi/wp-content/uploads/Yhdistyksen-taloushallinnon-perusteet.pdf> Luettu: 19.10.2019
- Hossain, T. Suortti, K. & Kallio, M. 2013. Urheiluseurat kunniaan. Luettavissa: https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2019/09/Urheiluseurat_kunniaan_www.pdf Luettu: 13.10.2019
- Isolta, 2019. Myyntireskontra. Luettavissa: <https://www.isolta.fi/myyntireskontra> Luettu: 26.10.2019
- Korpela J, 2002. Ohjeen kirjoittaminen. Luettavissa: <http://jkorpela.fi/kirj/7.7.html> Luettu: 29.05.2020
- Kallio, M. Kangasniemi, A. Pöyhönen, K. & Vierros, H. 2016. Yhdistykset ja säätiöt: Kirjanpidon, tilinpäätöksen ja verotuksen erityiskysymyksiä. ST-Akatemia. Helsinki. 3. uudistettu painos.
- KHT-Yhdistys. 2010. Yhdistyksen ja säätiön tilinpäätösmalli. Edita. Helsinki. 9. uudistettu painos.
- Koski, P. & Mäenpää, P. 2018. Suomalaiset liikunta ja urheiluseurat – tilanne, muutokset ja tulevaisuus. Luettavissa: <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161059/Suomalaiset%20liikunta-%20ja%20urheiluseurat.pdf> Luettu: 11.10.2019
- KSL-Opintokeskus, 2019. Yhdistyksen talous ja kirjanpito. Luettavissa: <https://www.ksl.fi/materiaaleja/yhdistystoiminnan-avaimet/9-yhdistyksen-talous-ja-kirjanpito/> Luettu: 19.10.2019
- Meritaktiva, 2019. Ostoreskontra selkeyttää ja tehostaa yrityksen taloushallintoa. Luettavissa: <https://meritaktiva.fi/blogi/ostoreskontra/> Luettu: 26.10.2019

Ojasalo, K. Moilanen, T. & Ritalahti, J. 2015. Kehittämistyön menetelmät: uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Sanoma Pro Oy. Helsinki. 3.-4. painos.

Patentti- ja rekisterihallitus, 2019. Tilintarkastus ja toiminnantarkastus. Luettavissa: https://www.prh.fi/fi/yhdistysrekisteri/yhdistyslaki/lakimuutokset_20100901/toiminnantarkastus.html Luettu: 29.10.2019

Rantalainen Oy Helsinki, 2019. Urheiluseurojen talousopas. Luettavissa: <https://www.rantalainen.fi/wp-content/uploads/2019/03/Urheiluseurojen-talousopas-2019.pdf> Luettu: 15.10.2019

Suomen Palloliitto ry 2019. Seuran hyvä hallinto. Luettavissa: <https://www.seuraohjelma.fi/seuranhallinto/seurajohtaminen/hyvahallinto/getfile.php?file=27> Luettu: 17.10.2019

Taloushallintoliitto, 2019. Laskutus reskontrat. Luettavissa: <https://taloushallintoliitto.fi/kirjanpidon-abc/juokseva-kirjanpito-ja-tilinpaatos/kirjanpidon-menetelma/laskutus-reskontrat> Luettu: 26.10.2019

Tomperi, S. 2015. Kehittyvä kirjanpitoaito. Edita. Keuruu. 15. painos.

Valo ry 2014. Päätä oikein. Luettavissa: <https://www.seuraohjelma.fi/seuranhallinto/seuratoimijat/seuratyontantajana/paataoikein-seurajohtajankasikirja/getfile.php?file=158> Luettu: 12.10.2019

Visma, 2019. Laskentakohteiden hallinta. Luettavissa: <https://support.netvisor.fi/hc/fi/articles/234377947-Laskentakohteiden-hallinta> Luettu: 25.10.2019

Yhdistystoimijat, 2019. Talousohjesääntö. Luettavissa: <https://www.yhdistystoimijat.fi/toiminnot/talous-2/talousohjesaanto/> Luettu: 18.10.2019

Yhdistystoimijat, 2019. Tilinpäätös. Luettavissa: <https://www.yhdistystoimijat.fi/toiminnot/talous-2/tilinpaatos/> Luettu: 30.10.2019

Liitteet

Liite 1: Urheiluseuran kirjanpito-opas